Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta
LiV@eduskunta.fi

Asiantuntijapyyntö 11.4.2025

HE 22/2025 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi ilmailulain, liikenteen palveluista annetun lain ja yhteistoimintalain muuttamisesta

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt Finavia Oyj:ltä asiantuntijalausuntoa ilmailulain, liikenteen palveluista annetun lain ja yhteistoimintalain muuttamista koskevasta hallituksen esityksestä HE 22/2025 vp.

Finavia kiittää asiantuntijapyynnöstä ja lausuu seuraavaa.

Lentoesteet (ilmailulain 158 ja 158 a §)

Finavia pitää erinomaisena, että 1.10.2023 voimaantullutta ja tarkoitustaan vastaamattomaksi osoittautunutta lentoestelupia koskevaa toimintamallia korjataan nopealla aikataululla, jotta lentoestelupamenettely toteutetaan jatkossa tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti.

Kuten hallituksen esityksessä on tunnistettu, lentoesteen vaikutusten selvittäminen voi aiheuttaa merkittävän työmäärän lentomenetelmäsuunnittelupalveluiden tarjoajille ja lentopaikan pitäjille, joten on perusteltua, että ne saavat selvitystyöstään työmäärään perustuvan kohtuullisen korvauksen, jonka suuruus määräytyy kustannusperusteisesti.

Finavian 31.12.2024 päivätyssä hallituksen esitysluonnokseen annetussa lausunnossa pohdittavaksi esitetyt seikat on osin huomioitu esityksen jatkovalmistelussa.

Finavia pitää kuitenkin edelleen tärkeänä, että lentoesteluvan hakemista ja myöntämistä koskeva toimintamalli toteutettaisiin siten, että esitetyssä uudessa ilmailulain 158 a §:n 2 momentissa tarkoitetut lentomenetelmäsuunnittelupalveluiden tarjoajien sekä

lentopaikan pitäjien laatimat lentoesteen vaikutuksia koskevat selvitykset pohjautuisivat yhdenmukaiseen esteen sijaintia ja muita ominaisuuksia koskevaan lähtötietoon. Mikäli lentoestettä koskeva vaikutustenarviointi ei perustu yhdenmukaiseen lähtötietoon, lentoturvallisuus voi pahimmassa tapauksessa jopa vaarantua. Finavian näkemyksen mukaan tämä toimintamalli lisäksi vähentäisi lupamenettelyyn kohdistuvaa ylimääräistä työtä ja olisi siten kaikille osapuolille mahdollisimman selkeä ja kustannustehokas. Tämä toimintamalli on Finavian näkemyksen mukaan toteutettavissa esitetyn 158 a §:n 2 momentin pohjalta, eikä se siten edellytä tekstimuutosta itse pykälään. Kun kuitenkin hallituksen esityksen pykäläkohtaisissa perusteluissa (s. 44) on lähdetty siitä, että luvan hakijan on hankitava selvitykset jo ennen lentoestelupahakemuksen toimittamista Liikenne- ja viestintävirastolle, Finavia pitää tärkeänä, että asia huomioidaan valiokuntakäsittelyssä.

Edellä todetun pohjalta Finavia esittää, että liikenne- ja viestintävaliokunta ottaisi mietinnössään kantaa sen puolesta, että lentoesteluvan hakemista koskeva toimintamalli toteutettaisiin lain muutoksen voimaantultua siten, että lentoestelupahakemus saatetaan ensin vireille Liikenne- ja viestintävirastoon, joka antaa hakemukselle lentoesteen yksilöivän tunnuksen, ja vasta sen jälkeen luvan hakija viraston ohjeistamana pyytää 158 a §:n 2 momentissa tarkoitettuja selvityksiä, joilla hakija täydentää hakemustaan.

Vastoin hallituksen esityksen lausuntopalautetta koskevassa kohdassa todettua, Finavia katsoo, että edellä kuvattu toimintamalli ehkäisisi luvan hakijalle, lupaviranomaiselle sekä muille toimijoille aiheutuvaa lisätyötä ja näin ollen osaltaan myötävaikuttaisi lentoestelupahakemuksen mahdollisimman kustanustehokkaaseen ja nopeaan käsitteyyn. Lisäksi toimintamalli osaltaan tukisi korkean lentoturvallisuustason ylläpitoa.

Puhalluskoe (ilmailulain 170 a §)

Ilmailulain mukaan lentoaseman pitäjä lähtökohtaisesti vastaa lentoasemalla edellytettävien ilmailun turvaamiseen tähtäävien toimenpiteiden ja järjestelyiden toimeenpanosta. Lentoaseman pitäjä myöntää pääsyluvan lentokenttäalueelle ja lentoaseman turvavalvotuille alueille henkilöille, joilla on perusteltu syy päästä alueelle. Lentoaseman pitäjä voi peruuttaa pääsyluvan ilmailulaissa luetelluilla perusteilla. Yksinomaan Helsinki-Vantaan lentoasemalla

on voimassa noin 11 000 lentoaseman henkilökorttia, joista vain noin 700 koskee Finavian omia työntekijöitä.

Finavia kannattaa ilmailulakiin lisättäväksi esitettävää uutta 170 a §:ää, jossa säädettäisiin työantajan oikeudesta velvoittaa ilma-aluksessa tai maaorganisaatiossa lentoturvallisuuteen vaikuttavassa tehtävässä työskentelevät työntekijät puhalluskokeeseen. Ilmailussa on voimassa ns. nollatoleranssi, jonka pohjalta lentoturvallisuustehtävissä toimivilta edellytetään ilmailulain nojalla täyttä päihteettömyyttä. Vaikka puhalluskokeita on ilmailussa nykyisellään jo toteutettu työntekijöiden vapaaehtoisuuteen perustuen, uusi 170 a § mahdollistaisi puhalluskokeeseen velvoittamisen.

Edellä kuvattuihin lentoaseman pitäjän ilmailulain mukaisiin turvallisuusvastuisiin sekä Helsinki-Vantaan lentoaseman monitoimijaympäristöön liittyen Finavia esittää, että oikeutta vielä laajennettaisiin liikenne- ja viestintävaliokunnan käsittelyssä siten, että työantajan ohella myös lentoaseman pitäjä tai sen toimeksiannosta esimerkiksi lentoaseman turvallisuuspalveluntarjoaja voisi 170 a §:n nojalla velvoittaa ilma-aluksessa tai maaorganisaatiossa lentoturvallisuuteen vaikuttavassa tehtävässä työskentelevät puhalluskokeeseen. Laajennus tukisi ilmailun päihteettömyysvaatimuksen tehokasta valvontaa. Se mahdollistaisi pistokoeluonteisesti ennen työvuoron alkua esimerkiksi henkilökunnan turvatarkastuspisteellä järjestettävät puhalluskokeet sekä perustellusta epäilystä myös työajalla puhalluttamisen esimerkiksi lentoaseman asematasoalueen maaliikennevalvonnan yhteydessä.

Laajennus on Finavian näkemyksen mukaan toteutettavissa esimerkiksi siten, että esitetyn 170 a §:n loppuun lisätään uusi 5 momentti:

> *Mitä edellä 1, 3 ja 4 momenteissa todetaan työnantajasta koskee myös lentoaseman pitäjää ja sen toimeksiannosta toimivaa palveluntarjoajaa.*

Lisäksi 170 b §:sä tulisi yhdenmukaisesti huomioida myös lentoasemanpitäjän ja sen toimeksiannosta toimivan palveluntarjoajan oikeus käsitellä puhalluskokeen tulosta koskevia henkilötietoja.

Annamme tarvitaessa mielelämme lisätietoja asiassa.

FINAVIA OYJ

Janne Simula
lakiasiainjohtaja